

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30'—
za pol leta „ 15'—
za inozemstvo
za celo leto Din 50'—
Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Glasilo „Slovenske Kmetijske Stranke“.

Vsakdo vžijaj
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopis se ne vra-
ta. — Plača in toži-
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
ntr. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Veliko zborovanje kmečko-demokratske zveze v Zagrebu.

Energičen nastop kmečko-demokratske koalicije proti sedanji vladi. — Priti mora koncentracijska vlada vseh strank, ki so proti nasilju, proti nadvladi enega nad vsemi drugimi in za parlamentarizem proti sedanjemu absolutizmu. — Za poštenje v državni upravi in za red v državnem gospodarstvu. — Za prečansko fronto!

Znano je, da naša država še nikoli ni preživljala tako težke politične krize kakor jo trpi danes. Naša država se nahaja pravzaprav v krizi (t. j. v nestanovitnosti) že odkar obstoji, toda tako hudo še nikdar nismo občutili vse nesposobnosti v državni upravi, kakor jo občutimo danes, ko so beograjski cincarji v zvezi s slovenskimi klerikalci pripeljali državno upravo na rob propada, tako da stojimo danes pred popolnim bankerotom vse naše dosedanje politike, kar mora dovesti tudi do gospodarskega poloma, če se vsa državna uprava ne izpremeni iz temelja.

Kmečko-demokratska zveza.

Žalostno politično in gospodarsko stanje države je imelo za posledico, da sta se združili na skupen odpor proti dosedanjemu vladnemu sistemu Pribičević in Radić, t. j. samostojni demokrati in radičevci. Mi vemo, kako silna nasprotja so enkrat vladala med tema dvema politikoma. Na to nasprotje je računala tudi sedanja vlada, češle naj se tepeta po mili volji, mi bomo pa lepo vladali naprej kakor smo vladali doslej in bomo lepo mirno mozgali »prečane«, denar pa rabili samo za sebe. Zato pa je prevzel sedanjo vlado silen strah, ko sta se zvezala Pribičević in Radić in ustvarila v parlamentu zvezo, ki se imenuje — po obeh združenih strankah — »kmečko-demokratska zveza« (koalicija). Vlada je že poskušala, da na ta ali oni način to zvezo razbije in je vabila enkrat Pribičevića in enkrat Radića, naj eden ali drugi sam za sebe vstopi v sedanjo vlado. Vsi ti poskusi vlade pa so ostali brezuspešni: kmečko-demokratska zveza je danes trdnejša nego je bila kedaj prej.

Kaj pravi narod?

Zvezo, ki sta jo sklenila Pribičević in Radić, pa ne odobravajo

samo poslanci obeh skupin, ampak jo odobrava tudi ves narod, zlasti na Hrvaškem, ker spoznavajo tudi najbolj priprosti ljudje, da jim more ta zveza samo koristiti. Proti skupnemu nasprotniku je potreben skupen nastop. In vnanji dokaz potrebe skupnega nastopa proti dosedanjemu vladnemu sistemu se je pokazal v soboto in v nedeljo v Zagrebu na veliki manifestaciji za kmečko-demokratsko zvezo, t. j. za zvezo samostojnih demokratov z radičevci (pri nas v Sloveniji s Slovensko kmečko stranko).

Zborovanje poslancev.

V soboto so se zbrali v Zagrebu vsi poslanci, ki pripadajo kmečko-demokratski zvezi, razen onih, ki so bili nujno zadržani. Vseh je bilo navzočih 53. Imeli so dvojne posvetovanj. Predsedovala sta menjaja se Pribičević in Radić. Oba sta govorila o političnem položaju, posl. Predavec pa je govoril o gospodarskih zadevah.

Radić in samostojni demokrati.

V svojem velikem političnem govoru je Radić najprej govoril o svojih zaveznikih, samostojnih demokratih, in sicer o slovenskih in o hrvaških.

Najprej je omenil Slovence in je naglašal njihovo veliko sposobnost in delavnost. Opozarjal je na velike uspehe onih Slovencev v Ljubljani, ki so danes člani kmečko-demokratske zveze, kjer so ne z nasiljem, ampak z dolgoletnim solidnim delom postali dejanski gospodarji. Oni prinašajo v zvezo izredne intelektualne in moralne kvalitete in oni so po svoji resnosti in solidnosti važen činitelj v kmečko-demokratski zvezi.

Nato je pozdravil samostojno-demokratske Hrvate, katerim se je očitalo, da so pristaši SDS le zaradi vladateljnosti. V dolgoletni opoziciji pa so dokazali, da so delali iz

prepričanja. Takih del pa se ni treba nikomur sramovati, kajti greši in zmoti se pač lahko vsak.

Pri tej priliki naj omenimo še toda je napisal Stjepan Radić v svojem listu »Narodni Val« o sedanji politiki SDS.

Radić o današnji vladi.

Današnja vlada je narod popolnoma demoralizirala. Za ljudstvo današnja vlada ni naredila nič. Vlada narod prezira. Tudi na krmilo je prišla na nepravilen način in drži se le vsled nezakonnosti. Zato pa moramo to vlado vreči, ker vodi narod v propast. Tako misli ves narod.

Mi moramo imeti svobodno državo. Mi hočemo imeti popolno enakopravnost na celi črti.

Pribičević govori.

Za Radićem je govoril Pribičević. V svojem govoru je ugotovil, da se nahaja od 200 prečanskih poslancev le 85 poslancev v kmečko-demokratski zvezi, vsi drugi pa podpirajo današnjo vlado. Zato moramo napeti vse sile, da osredotočimo svojo akcijo zlasti na Slovenijo, Bosno in Vojvodino, ker je Hrvatska itak v naših rokah. Naš prvi cilj je, da dobimo drugo vlado. Tu pa igra važno vlogo vodja demokratov Davidović, ki mora jasno povedati, ali gre z nami ali ne.

Mi smo za koncentracijsko vlado, ki bo nacionalna in ki bo imela nekaj veljave. Koncentracijske vlade pod Vukičevićem pa ne maramo. Nova vlada mora pomeniti popolno izpremembo sedanjega vladnega sistema.

Menica za dvesto tisoč dinarjev.

Nato je povedal Pribičević zanimiv slučaj, kako se pri nas volijo poslanci.

Sedanji minister za notranje zadeve Radović je bil izvoljen v kragujevškem okrožju. Njegov namestnik je kmet Minić. Z Minićem pa se je Radović dogovoril, da mu bo odstopil svoj mandat najkasneje do meseca avgusta 1. 1928, ako pa ne bi odstopil, mu bo plačal 200.000 dinarjev. Tozadevno menico je Radović podpisal in če ne odstopi ob dogovorjenem roku, bo moral plačati.

Za svobodne volitve.

Mi moramo dalje zahtevati z vso odločnostjo svobodne volitve. Če bi mi bili na vladi, bi bile volitve svobodne. Ker pa te zahteve še ne moremo staviti, zahtevamo vsaj koncentracijsko vlado. Dokler pa te ni, bomo stali v najstrožji opoziciji.

Zakaj ne dobimo posojila?

Po zborovanju je Radić sprejel časnikarje, katerim je povedal mnogo zanimivega. Med drugim je nanesel pogovor tudi na državno posojilo, ki ga išče sedanji finančni minister po celi Evropi.

O posojilu je rekel Radić da finančni minister ni opravil niti v Parizu niti v Londonu nič, da pa sedaj išče zveze z ameriški kapitalisti. Kapitalisti pa zahtevajo jamstva, a to jamstvo ne more dati drugi kakor Hrvatska.

Velikansko zborovanje v Zagrebu.

V nedeljo dopoldne se je vršilo v Zagrebu velikansko zborovanje kmečko-demokratske zveze, ki se ga je udeležilo nad 15.000 ljudi iz vseh krajev Jugoslavije. Zborovanje je vodil predsednik zagrebske organizacije SDS g. Tomažič, ki je dal najprej besedo Slovincu dr. Albertu Kramerju.

Iz govora dr. Kramerja.

Dr. Kramer je naglašal, da so napredni Slovenci bistven del nove politične formacije (kmečko-demokratske koalicije), brez katerih kmečko-demokratska zveza ne bi predstavljala one moralne in politične sile, ki daje jamstvo za uspeh. Naša kmečko-demokratska zveza je sedaj postavila naše državno vprašanje na novo podlago in zato vsi napredni Slovenci kmečko-demokratsko zvezo navdušeno pozdravljajo. Hrvatska je že cela v našem taboru, a mi se čutimo močne dovolj, da zanesemo našo ofenzivo tudi v ostale kraje in trdno sem uverjen, da bo naša zveza tudi nam naprednim Slovincem prinesla enotno zmagovito napredno fronto. Vas pa prosimo, da nam pomorete, da tudi v Sloveniji dvignemo zastavo svobode in stremo klerikalizem. Tudi naša Ljubljana je z navdušenjem stopila v kmečko-demokratsko zvezo. Ljubljana je razume-

la, da se naša mesta ne morejo od-
dvojiti od ogromne mase naroda,
od kmeta.

Naša moralna sila je tako velika,
da moremo glede končne zmage bi-
ti popolnoma mirni.

Za dr. Kramerjem sta govorila
še Pribičević in Radić. Najvažnejše
odstavke njihovih govorov bomo ob-
javili prihodnjič.

Po skupščini se je razvil po me-
stu veličasten sprevod, ki ga je ho-
tela motiti policija, vendar do kakih
incidentov ni prišlo.

Pripomba: Opozarjamo, da objav-
ljamo danes šele prvi del poročila.
Drugi del s pojasnilom vred pride pri-
hodnjič. Pripominjamo, da je komentar
»Slovenca« o zagrebškem zborovanju po-
polnoma zgrešen.

Oblastni davki.

(Iz govora oblastnega poslanca inž. Zupančiča.)

Visoka zbornica! Ne bom se spu-
ščal v razpravo, ali je ta ali oni
predlaganih davkov opravičen ali
ne, ampak konstatiram samo, da se
je dne 23. februarja letos ta skup-
ščina soglasno izrekla, da slovensko
ljudstvo ne prenese nobenega dav-
ka več.

Kar se tiče posameznih davkov,
se torej ne bom spuščal v razpravo,
ker nas bo večina itak preglaso-
vala in ker so se vsi važnejši po-
misleki proti njim itak že izrazili
od gospodov predgovornikov.

Davek na premog.

Zato preidem k taksi o premogu.
Sicer smo o tem že govorili, toda
ponovno si moram postaviti vpraša-
nje, zakaj je večina pred različni-
mi premogokopnimi družbami ka-
pitulirala? Zakaj se ni predpisal
davek tistemu, ki dela dobiček in
še celo dobiček, ki gre v nam so-
vražne dežele? Mar zato, da se je
obremenilo konsumenta? Povedati
vam hočem, da je premog, ki je pri
nas v Sloveniji takorekoč doma,
ker je Slovenija bogata premogo-
kopna dežela, tako drag, kot nikjer
drugod. Na Poljskem zahtevajo za
tono boljšega premoga kot je naš,
132 dinarjev. Pri nas pa plačujemo
za mnogo slabši premog 830 Din.
Ali ni to očitno navijanje cen pre-
moga?

In sedaj hočemo še z novo famoz-
no naklado na premog istega še za
toliko in toliko odstotkov podražiti?

Nadalje je razporedba in klasifi-
kacija premoga krivična. Sicer se
je lignit izločil, ampak vzemimo sa-
mo rujavi premog. Vem, da je ruja-
vi premog v Trbovljah, v Hudi ja-
mi in št. Janžu povsem drugačen.
To so različne premogovne nijanse.
Zato so pa pri teh nijansah tudi
cene za 50% različne. Ako boste
naprtili različnim slovenskim rud-
nikom točno tiste takse kot n. pr.
TPD, potem se pravi z drugimi be-
sedami, da ščitite s takim postopa-
njem Trboveljsko družbo. To je
krivično tudi z nacionalnega stali-
šča.

Taksa na vino.

Najvažnejša nova davščina, ki jo
imamo pred sabo, je brezdvomno
taksa na pijače. Pri vprašanju glede
takse na pijače se mi zelo, zelo lo-
čimo. Jaz mislim, da tisti človek, ki
pije vino, še daleč ni pijanec. Ako
bi bil pijanec vsak, kdor pije vino,
potem so vsi vinogradniki pijanci.
Vsi težki delavci na kmetih bi bili
pijanci. Za te ljudi vino ni nikak
luksus, ampak je življenska potreb-
ščina. (Medklici: »Pojte, pojte, ni-
kar ne uganjajte demagogije.«) Go-

spodje pojte sami vinograde okopa-
vati. Radoveden sem, ako boste pili
vodo. Jaz trdim, da ne boste pili
vode. (Poslanec Bukovec: »Ali pa
kositi pojedite ob treh.«) Kosci, ki
začno ob 3. uri zjutraj svoje delo, si
privoščijo in si bodo privoščili ko-
zarček slivovke. Da rabi tisti vino,
ki vinograde obdelujejo, to je celo
država upoštevala. (Medklici: »Saj
tisti tudi pri nas niso obdavčeni.
Kaj govorite o stvarih, ki niso
res.«) Nikdar še nisem čul, da bi
se gotova kmetijska panoga pospe-
ševala s tem, da se dotični proizvod
obdavčuje. Tega mi ne boste nikdar
natvezli.

Ubijanje vinogradništva.

Včeraj, gospoda moja, ste rekli,
da hočete dvigniti kmetijsko pro-
dukcijo. To pa, kar vi uganjate, je
ubijanje vinogradništva v Beli Kra-
jini, v krškem in brežiškem okraju.
Gospoda, to vam bom dokazal. Pri
Metliki ob hrvaški meji in ob Sotli
v sosednji Hrvatski ne bodo ljudje
plačali vaše trošarine na vino. Krat-
komalo pojde onstran vode, tam se
bo napil in prinesel vino odnosno
ga bo vtihotapil brez trošarine do-
mov, pa vam ne bo plačal niti pare.

Ravno naš dolenski vinogradnik
gospodari racionalno s tem, da
uporabi vse, kar spada k produkciji
vina. Trepine, ki mu ostanejo iz
štoka, hoče uporabiti. Iz njih na-
redi petijot, če večina sploh ve,
kaj je to. (Nastane silen krik in
prepir.) Tudi delanje petijota za-
branjujete, oziroma obdavčujete.
Potem mu ostanejo droži. Te mora
prekuhati, če jih ne mara vreči
proč. Iz njih naredi žganje. Radove-
den sem, gospoda, kako hočete vse
to točno kontrolirati. Kajti § 3 vaše
uredbe se glasi: »Od vseh ostalih
vin, mošta in petijota, ki se uva-
žajo v ljubljansko oblast, znaša obl.
doklada 200% na drž. trošarino. To
velja tudi za vino, mošt in petijot iz
uvoženega grozdja.« Pokažite mi
tistega, ki bo tukaj kontroliral, ko-
liko domačega petijota in koliko pe-
tijota iz uvoženega grozdja se je
produciralo.

Prav v nobeni drugi oblasti ni-
majo tega davka in bodite uverjeni,
da boste s to nepotrebno davščino
Slovenijo hermetično zaprli. (Pre-
pir in vpitje.)

Gospoda, pred vojno so bile stva-
ri drugačne. Pred vojno je šlo do-
bro štajersko vino iz slovenskih go-
ric v Nemško Avstrijo, v Gradec in
ker se je štajersko vino izvozilo,
potem je imel naš dolenski vino-
gradnik lažje stališče. Danes pa sto-
je stvari popolnoma drugačno. Za-
to je naklada na vino po mojem

svetem prepričanju tako težka
obremenitev, da je naš vinogradnik
nikdar ne bo prenesel.

Če stojite na stališču, da se vino
ne sme piti, bi morali Vi vinograde-
nike opozoriti: ne sadite trt, izru-
vajte vse trte po Dolenskem! Vi-
dite, tako je stvar. Letos vpijete:
Saj so kmetje prodali vino! Lahko
so ga prodali — saj ga ni bilo! Do-
bili so komaj polovico ali tretjino
običajnega pridelka. Zato so zaloge
lahko razprodane. Kmetom je pač
uničila vino toča. Gospod poslanec
Tomazin naj gre v Koričko Reber
v Veliki dolini, pa bo videl, kako

jim je toča vse pobila! Naj gre v
št. Janž, naj gre v št. Rupert! Lju-
dje so tako siromašni zaradi vre-
menskih nezd, da so podobni ti-
stim, ki so pogoreli.

Gospoda, delajte rajši na to, da
se ne bo fabriciral jeruš! Določite
kaznen na jeruš! Proti njemu smo
vsi, ker je zdravju škodljiv. Jeruš
je nenaravna pijača. Naravne pija-
če bodo pa morale biti konsumira-
ne dokler bodo producentje tu, ki
jih bodo ustvarjali. Teh stvari Vi
ne boste spravili s sveta. Če pa to
mislite, ste pa naivni Vi, ne mi. In
s tem končam.

Pesnik Oton Zupančič — 50-letnik.

V nedeljo je slavila cela Sloveni-
ja 50-letnico svojega največjega še
živečega pesnika Otona Zupančiča.

Oton Zupančič je bil rojen 23. ja-
nuarja l. 1878 v Vinici v Belokraji-
ni. Kot sin siromašnih starišev mu
mladost ni bila postлана z rožicami,
zlasti ne v času šolanja. Gimnazijo
je obiskoval v Novem mestu in v
Ljubljani, po maturi pa je odšel na
Dunaj, odkoder se je kot gimnazijski
učitelj vrnil v domovino. Zaradi
svojega slabotnega zdravja pa je to
službo opustil in odšel v Pariz v
svrhu nadaljnega izobraževanja. Po
svojem ponovnem povratku v do-
movino je nekaj časa opravljal slu-
žbo mestnega arhivarja, po prevra-
tu l. 1918 pa se je popolnoma posve-
til umetniškemu življenju, zlasti
gledališču.

Svoj pesniški talent je pokazal
Oton Zupančič že v zgodnji mladosti.
L. 1899. je izdal prvi zvezek svojih
pesmi, ki so povzročile skoraj re-
volucijo v tedanji slovenski književ-
nosti. Temu zvezku so sledili kma-
lu novi, eden lepši, krepkejši in iz-

razitejši kakor drugi. Deveti zve-
zek njegovih del je izšel ravno za
njegov spomin-dan. Odlikoval pa se
je Oton Zupančič ne samo kot sa-
monikel tvorec misli in kot obliko-
valec slovenske besede, ampak tu-
di kot spreten in vešč prevajalec
tujih del na slovenski jezik. Kar je
prestavil Oton Zupančič, je presa-
jeno na naša tla s tako dovršeno
umetnostjo, da človek niti ne čuti,
da je to tuje blago, ampak uživa kot
svoje. Največ del je prestavil iz an-
gleščine, zlasti dela velikega pesni-
ka Shakespeare-a, a tudi s prevodi
iz francoščine in drugih jezikov je
bogatil našo književnost.

Število njegovih del po raznih le-
poslovnih in dnevnih listih pa je
naravnost ogromno in ni ga zlepa
slovenskega leposlovnega lista, pri
katerem Oton Zupančič ne bi bil
sodeloval.

Čestitkam, ki jih je izrekel slav-
ljencu v nedeljo ves narod, se pri-
družujemo tudi mi s pristrčno željo,
naj v polni duševni in telesni moči
še dolgo deluje med nami.

Stara politika - novi časi!

Včasih je dobro pogledati tudi
nekoliko okoli sebe, da človek vi-
di, kaj se godi drugod in da se iz
bridkih izkušenj svojih sosedov tu-
di sam kaj pametnega nauči.

Poglejmo enkrat za trenutek v
Nemčijo. Znano je, da Nemci niso
ravno od včeraj glede pameti. Za-
to nam bo to, kar vidimo pri Nem-
cih, dvakrat koristno.

Na Nemškem je ena od največ-
jih političnih strank katoliška
stranka, ki se imenuje navadno
»centrum« (središče, ker sede po-
slanci te stranke v parlamentu na-
vadno na srednjih klopeh). Ta
stranka združuje v sebi vse mogo-
če stanovalce pod širokim okri-
ljem katoliške vere: v centru so
zastopani velekapitalisti in fabri-
kanti, doktorji, uradniki, kmetje,
obrtniki in delavci.

Kdo se ne spomni tu na organi-
zacijo naše klerikalne ali pa na-
predne stranke? Ali ne sede tudi
v teh obeh strankah kapitalisti po-
leg »delavskih« (!) zastopnikov in
»inteligence« poleg kmetov — eni
združeni pod versko, drugi pa pod
napredno zastavo?

Pa pojdemo dalje. V nemškem
centrumu se je te dni zgodilo ne-
kaj, kar je obrnilo na sebe pozor-
nost vsega sveta: Zastopniki de-
lavstva, (ki tvori nadpolovično ve-
čino katoliških glasov v Nemčiji)
so se uprli vodstvu »inteligence« in
velekapitalistov, čeprav so oboji
katoličani!

Ta upor in odpor je silno znači-
len pojav v političnem življenju in
tudi za naše razmere silno poučen.

Upor nemških delavcev namreč
dokazuje, da so dandanes gospo-
darski in praktični življenski inter-
esi mnogo važnejši kakor vse ta-
kozvane »ideje«, tako važni, da jih
niti silna katoliška vera ne more
premostiti!

Nemški katoliški delavci so vide-
li, da jih njihovi tudi katoliški kapi-
talisti ravno tako izkoriščajo kakor
kapitalisti drugih ver. Oni so videli,
da se katoliški kapitalisti brez vseh
ozirov družijo s protestanti, samo
če tako kažejo koristi njihovega že-
pa! Na drugi strani so pa videli, da
imajo kapitalisti v njihovi katoliški
stranki odločilno besedo in ne de-
lavci. Tudi svojo katoliško inteli-

Na Štajerskem se svita . . .

Občni zbor krajevne organizacije SKS pri Mali Nedelji spremenjen v veličasten shod SKS. — Navdušen sprejem tov. narodnega poslanca Pucelja. — Ogorčeni protesti zborovalcev proti kolonizaciji Slovenije.

Delavna kraj. organizacija SKS pri Mali Nedelji v ljutomerskem okraju je na svoj letni občni zbor, ki se je vršil v nedeljo dne 15. t. m. po prvem sv. opravitlu, povabila tov. Pucelja, da poroča o svojem delovanju in o današnjem političnem položaju.

Pred novozgrajeno, lepo stavbo »Društvenega doma« je sprejel tov. Pucelja odbor krajevne organizacije pod vodstvom predsednika tov. Razlaga in tajnika tov. Spindlerja, tovarišev Suhača in Sodeca, s kratkim pozdravom in godbo.

Velika dvorana Društvenega doma, v kateri je prostora za nekaj sto ljudi, se je mahoma napolnila do zadnjega kotička.

Po uvodnih pozdravnih besedah predsednika zbora, tov. Suhača iz Kuršincev, je povzel besedo, viharo pozdravljen, tov. Pucelj, ki je podal temeljito poročilo o svojem delovanju in nam pojasnil vzroke današnje gospodarske krize, katera tako moreče vpliva baš na gospodarstvo nas Slovencev. Med splošnim pritrjevanjem in popolnim razumevanjem navzočih je spregovoril o sedanjem nevzdržnem sistemu vladanja, ki ne pozna enakopravnosti, bratstva in osnovnih pravic človeške družbe, temveč uvaja v vse panoge javnega življenja pritisk močnejšega nad slabjšim, nered, krivice, nezakonitosti, neusmiljeno izmозgavanje, divjaški teror, nekrščanski cinizem in najogabnejšo korupcijo! Prikazal je s številnimi dokazi kratkovidno politiko SLS, katere vloga v Beogradu je močno podobna izdajstvu. Za mrvice strankarskega značaja pomaga SLS srbijanskim cinčarijem uvajati balkanski sistem vladanja tudi v poprej cvetoče slovenske pokrajine. Govornik je nadalje orisal pomen kmečko-demokratske koalicije za nas prečane ter je strmečim zborovalcem izčrpano pojasnil »delovanje« SLS za

časa ankete o korupciji, v oblastnih skupščinah itd. Svoj govor je tov. Pucelj zaključil med viharnim odobravanjem s pozivom, da gremo složno na delo za našo idejo, katera edina je v stanu slovenskemu kmečko-delavskemu narodu priboriti zmagonosno njegove pravice! Zborovalci so nato predlagali resolucijo, s katero ostro obsojajo vse današnje gospodarske krivice in zlasti ogorčeno protestirajo proti sprejetju onega člena finančnega zakona, po katerem bi v Sloveniji naj bila prenos in prodaja nepremičnin odvisna od ministra vojne in ministra policije. Resolucijo so zborovalci brez razlike strank sprejeli soglasno. Nato je tov. Suhač podal besedo od krajevne organizacije povabljenemu tov. Stoklasu. Tov. Stoklas je predočil zborovalcem predvsem veliko vnemo nekaterih klerikalnih podjetij za slovenske vinogradnike. Ta podjetja skrbje na debelo, da nam ne manjka v Sloveniji — dalmatinskega vina. Zategadelj smo pa verni Slovenci tekem 10 let srečno prispeli gospodarsko tja, kjer se danes žalibog nahajamo!

Ob splošnem navdušenju in zvokih godbe je tov. predsednik končno zaključil izvanredno dobro uspelo zborovanje.

Vsi dosedanji naročniki

»Kmetkega lista«, ki naročnine za letošje niso plačali, se ponovno pozivajo, da v teku tega tedna naročnino, ki znaša za celo leto 30 Din, poravnajo, sicer se bo pošiljatev lista vsakomur ustavila! — Ta opomin velja za vse, da ne bo pozneje nepotrebnih reklamacij. Vsakdo naj se zaveda, da tisk lista stane denar in da ga brezplačno pri najboljši volji nikomur pošiljati ne moremo.

Uprava.

IZ STRANKE.

Metlika. Zborovanje okrajne organizacije SKS se vrši v nedeljo, dne 29. januarja t. l. ob 8. uri dopoldne pri tov. Drago Makarju. Poroča tov. obl. posl. Janko Bukov. St. Jernej. Sestanek krajevne organizacije SKS se vrši v nedeljo, dne 29. januarja t. l. ob pol 3. uri popoldne pri tov. Recelju. Udeleži se tov. oblastni poslanec inž. Fr. Zupančič.

Kostanjevica. Kakor vsako zadnjo nedeljo v mesecu, se vrši tudi v nedeljo dne 29. januarja seja krajevnega odbora pri tov. Kuntariču, kjer bo med drugim razgovor tudi o »Kmetki samopomoči«. — Na seji poroča tudi obl. posl. tov. inž. Zupančič. Začetek seje ob 8. uri. Tovariši odborniki dobrodošli. — Predsednik.

Kalobje. V nedeljo dne 29. janu.

posl. Bukovec. Vabijo se vsi somišljeniki in prijatelji naše organizacije. — Tajnik.

Kraj. organizacija SKS v Ljubljani priredi predavanje v petek dne 27. jan. ob 8. uri zvečer na Miklošičevi cesti 4, pritličje desno. — Poroča tov. Trček o kmetijskem kreditu.

MLADINSKI VESTNIK.

Beričevo. Tukajšnje Društvo kmetijskih fantov in deklet uprizori v nedeljo 29. januarja v svoji društveni dvorani igro: »Divji in nedeljski lovci«, komedija v štirih dejanjih. Pričetek ob pol 4. uri pop. Kdor si želi par uric neprisiljene zabave in smeha, naj ne zamudi posejti te naše prireditve. — Odbor.

Velika inventurna prodaja

po čudovito snižanih cenah se vrši do konca januarja v veletrgovini

R. Stermecki, Celje.

Dopisi.

St. Rupert. Naši stari obč. gospodarji se nikakor ne morejo ločiti od obč. stolčkov. Javno se sliši, da ne bodo dali vajeti iz rok. To je najboljši dokaz, da smo imeli prav, ko smo trdili, da jim ne gre za blagor občanov. V svoji jezi vsled poraza so pričeli sedaj preganjati naše poštene, resne in dostojne moze z mesta, katero jim niti ne pripada. Še bolj žalostno pa je, da gre strankarska zagrizenost tako daleč, da se po krivici preganjajo celo dečki in deklice naših pristašev. Miren, dostojen izraz veselja nad zmago je v njihovih očeh nedopusten, dočim so oni pokali z možnarji, žgali kresove, peli in kričali in nihče od nas se ni vsled tega razburjal. Volitve so izraz ljudske volje in mi smo jo vedno spoštovali. S tem, da klerikalci te volje ne spoštujejo, dokazujejo, da niso ljudska stranka. Ako bi se volitve razveljavile, bo to le eno nasilje več, ki ga bo ljudstvo odbilo s še lepšo zmago. Prepričan se je sedaj vsak občan, da nekaj v občinskem gospodarstvu ni v redu.

Iz Trebnjega. V drugi številki »Domoljuba« naši klerikalci zopet nadaljujejo z napadi na našo stranko. Ne morejo preboleti poraza pri zadnjih občinskih volitvah. Pišejo, da ni res, da so vladali desetletja, pač pa so vladali zadnja tri leta. Občudovanja vreden je njihov krutek spomin, ko vendar vsak otrok v občini ve, da je samo en njihov župan županoval nepretrgano 21 let. Kaj Vas ni sram, da tajite svojega lastnega župana, kateri je bil tudi po mnenju nasprotnikov mož na svojem mestu? Predbacivate nam že tolikokrat premleto revizijsko poročilo iz leta 1924 in s satanskim veseljem ugotavljate, da je moral naš takratni župan doplačati v občinsko blagajno 30.000 K. Kaj Vas ni sram, da napadate moža, ki vsled težke bolezni niti z mazincem ne more ganiti, da bi branil svoje poštenje? Previdno ste zamolčali v

arja ima tukajšnja krajevna organizacija Slovenske kmetke stranke svoj letni občni zbor pri tov. Vugatu. Poroča tovariš iz Maribora. — Tajništvo.

Sp. Polskava. Vabilo na občni zbor krajevne organizacije SKS v Sp. Polskavi, ki se vrši v nedeljo 29. januarja 1928 ob 1. uri popoldne v gostilni tov. Kavčiča. Vabijo se vsi naši pristaši, kakor tudi drugi kmetje, posebno pa mladi fantje, da se tega zborovanja polnoštevilno udeležijo. Poročajo govorniki iz Maribora in krajevni predsednik. — Jos. Raišp, t. č. predsednik.

Semič. Občni zbor krajevne organizacije SKS v Semiču se vrši v nedeljo dne 5. II. po rani maši v prostorih tov. Bukovca. Dnevni red: 1. Poročilo načelnika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Slučajnosti. Na obnem zboru poroča tov. obl.

genco (doktorje, uradnike itd.) so videli na strani kapitalistov! Zato ni čudno, da je katoliške delavce enkrat srečala pamet in da so rekli: »Mi smo sicer katoličani, ampak iz tega še ne sledi, da bi morali delati tlako kapitalistom, čeprav »katoliškim.« kajti ti nas mozeajo vse skupaj brez razlike vere in narodnosti! Mozgati se pa mi ne damo več, tudi od »katoliških« kapitalistov ne!»

Komu se tu ne vsiljuje primera s slovenskimi razmerami sama po sebi? Ali ni tudi pri nas prav popolnoma tako?

Kakor vsi vemo, se vsa slovenska politika suče navadno okoli vprašanja »napredništva« in »klerikalstva«. V »naprednih« vrstah so kapitalisti, inteligenca, kmetje in delavci. Tudi v »klerikalnih« vrstah so kapitalisti, inteligenca, kmetje in delavci. Da — ali ne? Eni kot drugi pravijo, da se borijo za zmagavo svoje »ideje«.

Sedaj pa pogledimo nekoliko dalje in rečimo, da pri nas enkrat zmagajo klerikalci (ali pa naprednjaki) tako, da nasprotniki kar izginejo. Kaj in kako bo pa potem?

Ali je kdo med nami res tak bedak, da verjame, da bodo takrat, če bo vsa Slovenija klerikalna, slovenski klerikalni fabrikanti dali klerikalnim delavcem take plače, kakor bi jih ti radi? Ali je res kdo tak bedak, da verjame, da bodo katoliški mestni uradniki plačevali katoliškemu kmetom dvakrat višje cene za kmečki pridelek kakor jih kmetje zahtevajo? Ali je kdo med nami, ki bi verjel, da bodo klerikalni čevljarji delali klerikalnim kmetom čevlje napol zaastonjji?

Resnica je in ostane: Fabrikant bo vedno fabrikant, — brez ozira na »prepričanje« in delavec bo delavec. Vsako soboto se bosta pri izplačilu udarila zaradi plače. Tudi kmet bo vedno kmet, brez ozira na »napredno« ali »klerikalno« prepričanje, in se bo vedno trl z obrtnikom zaradi cen. In tako dalje.

To pa se pravi z drugimi besedami: Gospodarska (in tudi politična) rešitev kmetov in delavcev ne leži ne v »naprednosti«, tudi ne v »klerikalstvu«, ampak edinole v močni stanovski politični in gospodarski organizaciji. Taka organizacija je za slovenske kmete Slovenska kmečka stranka in v tem je tudi njen glavni in edini pomen.

Res je: v stari Avstriji so bile pač razmere take, da je bil boj med »naprednjaki« in »klerikalci« vsaj razumljiv. Kdor pa razume naše razmere danes, mora priti do istega spoznanja, do katerega so prišli katoliški delavci v Nemčiji, da je namreč boj za nekake »ideje« gola fraza in prazna beseda. Za take bedarije se brigajo samo še zastareli možgani, ki se kar ne morejo zvičeti v novo dobo in v novega duha novega časa — mladina pa gre preko duševnih starcev svojo pot naprej! Tudi naša kmečka mladina. — Živega naša kmečka misel!

Vašem članku resnico, da je imela občina takrat popolnoma nesposobnega tajnika in da župan vsled svoje težke bolezni ni mogel izvrševati poverjene mu naloge. Rogate se v Vašem članku, da so bile vknjižbe skrajno površne, tako dohodki kakor tudi izdatki. Dohodki se s pomočjo davčnega urada lahko dokažejo, nikakor pa ne izdatki, ako nimaš potrebne vknjižbe in priloge. Vem, da ste tudi Vi uverjeni, da v občinsko blagajno vplačani znesek 30.000 K predstavlja denar, kateri je bil najbrže že enkrat za občino izplačan, za katerega pa ni mogel bolni župan izkazati potrebnih potrdil in vknjižb. Znano je Vam tudi, da je revež že leta in leta prikovan na posteljo in da hudo trpi njegovo nekdanj tako ugledno posestvo. Pišete, da Vam je Kmetijski list očital, da imate premalo lastne pameti. Mi pa ugotavljamo sledeče: Ni res, da imate premalo lastne pameti, res pa je, da ste jo imeli preveč. Res je, da je novo izvoljeni klerikalni občinski odbor povišal novo izvoljenemu županu letno plačo za 28.000 kron. Res je tudi, da bi ostalo našemu prejšnjemu županu, ako bi mu klerikalni odbor za 2 leti njegovega županovanja nakazal tapovišek plače, od že občini volčanega primanjkljaja tudi še 26.000 K. Res je tudi, da ste sklenili darovati nekemu pripravljalnemu odboru za neki dom 40.000 K iz občinskega denarja in za premovanje živine na samo 2.000 K. Res je tudi, da je bil Vaš prvi sklep kot nezakonit od višje oblasti razveljavljen. Res je tudi, da ste si zaračunali pota v Novo mesto tudi po 200 K. Res je tudi, da sta pregledovalca občinskega letnega računa prejela dne 31. XII. 1927 za to delo 400 K in 7 dni kasneje ista pregledovalca, ko sta ponovno pregledala račun, zopet 400 K. Res je tudi, da so bile občinske knjige, katere pa je vodil tajnik, v najlepšem redu. Najbrže bo tudi res, da je Vaše odlično delo v občini pripoznala celo višja oblast, in res je, da Vaše odlično delo niso pripoznali občani, kateri so Vam pri volitvah obrnili hrbet. S prijateljskim pozdravom pričakujemo novih napadov.

Ribnica. Neumorni delavnosti in nesebični požrtvovalnosti za napredek in prosveto v ribniški dolini se imamo zahvaliti celokupnemu učiteljskemu zboru tukajšnje meščanske šole, da se je s pomočjo uvidnih tržanov osnovalo gledališče lučk. Prva otvoritvena predstava je v soboto dne 21. t. m. sijajno uspela. Ne morda v gmotnem, ampak v moralnem oziru pa prav gotovo! Je sicer res šele začetek, ampak vendar je ta prva predstava zadovoljevala vsakega in gotovo bodo gledališče prospevalo. Le naprej po začrtani poti, ne ustrašite se, čeprav gotovi okoli »Slovenca« »zardevajo v obraz« pri kino-predstavah in govorijo, da se radi občinskih volitev, ki so jih razveljavili, ni dobro z bikom bošti.

Volnene nogavice, žepne robce, žemperje, ovratnike, kravate in namramnice najfinejše kvalitete po solidnih cenah na prodaj pri Francu Pavlin-u, Ljubljana, Gradišče št. 8.

NOVICE IN RAZNO.

Drugi sin naše kraljevske rodbine. V četrtek dne 19. t. m. se je rodil drugi sin naši kraljevski rodbini. Novorojenemu princu so dali ime Andrej, toda to ime obdrži le začasno. Pravo ime bo dobil še le pri krstu.

Dediščina kraljice Marije. Naša kraljica je dobila po svojem očetu, rumunskem kralju Ferdinandu, dediščino v znesku 27 milijonov dinarjev.

Krajevna organizacija Slovenske kmetijske stranke v Dobropoljah priredi na korist strankinega tiskovnega sklada prvo svojo veselico v nedeljo 5. februarja v prostorih g. Štiha. Začetek ob 8. uri popoldne. Na sporedu je srečolov, petje in razne zabavne točke. Tudi za jed in pijačo je dobro preskrbljeno. Vabimo vse prijatelje od blizu in daleč, da nas ta dan v Dobropoljah obiščejo.

Bankovci po 5 Din se niso vzeli iz prometa. Ponekod se nekatere blagajne branijo sprejemati bankovce po 5 Din, češ, da so se vzeli iz prometa. Finančno ministrstvo objavlja, da se bankovci po 5 Din niso vzeli iz prometa in da jih mora vsaka blagajna sprejemati.

Volitev cestnega načelnika v ljubljanski okolici. Preteklo nedeljo so se vršile volitve cestnega načelnika. Izvoljen je bil župan iz Št. Vida nad Ljubljano Babnik.

Hotel »Mariborski dvor« Andrej Oset, Maribor. V Mariboru na Kralja Petra trgu poleg državnega dravskega mosta v palači pokojniškega zavoda se je otvoril novi hotel »Mariborski dvor«. Hotel »Mariborski dvor« sta vzela v najem znana gostilničarja Andrej in Mara Oset, ki sta imela svojčas hotel »Beograd« in hotel »Balkan« v Slovenjgradcu, pred prevratom pa znano podjetje »Toilstovrška slatina« na Koroškem. Novi hotel »Mariborski dvor« leži 10 minut od glavnega in 5 minut od koroškega kolodvora ob autobus postaji. Toplo priporočamo in opozarjamo na inserat v današnji številki.

Mala Nedelja. Narodno kulturno društvo uprizori na Svečnico dne 2. februarja ob pol 4. uri v Društvenem domu kmečko žaloigro »Užitkarjic«. Nastopi tudi moški pevski zbor.

Pazite na stare puške! Ponekod imajo še stare puške, takozvane »Vorderlader«-je ki leta in leta višje na stenah nabasane, dokler ne zarjave. Taka puška bi bila kmalu spravila v veliko nesrečo posestnika Hanžekoviča v Presetincih. Ponoči je slišal namreč sumljiv šum in vzel puško v roke. V svoji previdnosti pa je vendar pomeril s palčico za basanje, če je puška nabita. Palčica pa ni šla v cev. To opazivši je puško previdno odložil, naslednjega dne pa jo je nesel h kovaču ki je puško razdril. In glej, v cevi je bil velik zarjavel naboj smodnika, velik kos ilovice in še nekaj železnih drobecov. Če bi bil kdo puško po neprevidnosti sprožil, bi se bila gotovo zgodila velika nesreča.

Oparil se je France Cirič, ki je pomagal mesarju Klanečku pri Mali Nedelji pri kolinah. Cirič je pre naglo odprl takozvano »alfo«, kjer je vrela voda, a vodena para je s tako silo puhnila v Ciriča, da je po celem telesu dobil hude opekline.

Stara Loka. Županske volitve so se izvršile. Za župana je bil izvoljen naš vrli in ugledni pristaš in član načelstva tov. Anton Hafnar. Čestitamo!

Godbeno društvo pri Mali Nedelji se je prav dobro izkazalo v nedeljo 15. t. m. na zborovanju naše krajevene organizacije. Bodi godcem izrečena na tem mestu najlepša zahvala!

Pretep in poboj. Pri gostilničarju Zmazku v Logarovcih je dne 17. t. m. pila zvečer večja družba fantov. Ko se je Fran Štampar iz Branoslava za trenutek odstranil iz gostilne, je odšel za njim tudi Fran Slavič iz Grab. Komaj pa je bil prvi zunaj, ga je napadel gostilničarjev sosed zaradi nekega starega sovrašstva z nožem in ga sumil v glavo in hrbet, da se je zgrudil. Ko je Slavič to videl, se je zagnal za napadalcem, ki je zbežal domov, kjer je vzel puško in Slaviča zadel v stegno. Tudi Slavič je obležal v nezavesti.

Naše izseljevanje v novembru. Po statističnih podatkih Izseljeniškega komisarijata v Zagrebu se je izselilo iz naše države v novembru 1994 oseb. Od 1. januarja do konca novembra se je izselilo iz naše države 20.594 oseb. Največ izseljencev je šlo iz Hrvatske in Slavonije (693), dalje iz Dalmacije (452), iz Vojvodine (429), iz Srbije (141), iz Slovenije (141), iz Bosne in Hercegovine (121) in iz Črne gore (17). Značilno je, da odpade 75 odstotkov vseh izseljencev na kmetijske ljudi. Največ naših izseljencev je šlo v Argentino in sicer 1105. V Zedinjene države jih je šlo 386, v Brazilijo 125, v Urugvaj 106, v Avstralijo 90, v Kanado 71 itd. Vrnilo se je v novembru 462 izseljencev večinoma takih, ki se zopet vrnejo v novo domovino. Od 1. januarja do 30. novembra se je vrnilo v našo državo 5005 izseljencev.

Smrt hrvatskega znanstvenika. V Zagrebu je umrl veliki hrvatski učenjak Vladimir Mažuranić, sin bivšega hrvatskega bana.

Narodno gledališče v Novem Sadu pogorelo. V nedeljo zvečer je pogorelo do tal Narodno gledališče v Novem Sadu. Požar je nastal vsled električnega kratkega spoja. Najprej je zajel požar kulise, nato garderobo in končno celo poslojje. Požar je divjal s tako silo, da niso mogli ničesar pogasiti. Škoda znaša okrog milijon dinarjev.

Raje v smrt kot k poroki. V Bihacu (Bosna) se je pretekli ponedeljek ustrelil narednik Pero Dju-nešić tik pred svojo poroko. Ko so se nahajali v stanovanju neveste gostje, je stopil ženin v sosedno sobo in si pognal kroglo v glavo.

Najstarejša žena v Sremu umrla. V Rumi je pred 14 dnevi umrla Elizabeta Krevedl v visoki starosti 104 let. Bila je menda najstarejša žena v Sremu.

TEDENSKI KOLEDAR.

29. januarja, nedelja: Franc S.
30. januarja, ponedeljek: Martina d.
31. januarja, torek: Peter N.
1. februarja, sreda: Ignacij.
2. februarja, četrtek: Svečnica.
3. februarja, petek: Blaž.
4. februarja, sobota: Veronika.

SEJML

29. januarja: Rajhenburg, Št. Jurij ob Taboru;
30. januarja: Rakek, Vojnik.
31. januarja: Dobova;
1. februarja: Jurklošter;
2. februarja: Črnomelj;
3. februarja: Krško, Žužemberk, Lukovica, Škofja Loka, Hrib pri Loškem potoku, Sv. Marija v Jarenini, Trbovlje, Sv. Jakob pri Kalobju.

VALUTE.

Berlin 13.53, Curih 10.93, Dunaj 8.—, Newyork 56.68, Praga 1.68, Trst 3.—, Pariz 2.22, London 276.—.

Velika izbora

raznega penila, modnih bluz, nogavic, kravat itd. se dobi po nizkih cenah pri

Ign. Žargl, Ljubljana.

Žrtev lakote. V bližini Zagreba se je vrgel pod vlak Josip Golub, blagajnik Nabavljane zadruga v Zagrebu. V zadnjem času je to mesto zgubil in ker ni našel nobene druge zaposlitve, je skočil pod vlak, ki ga je popolnoma razkosal.

Prevelik božji blagoslov. V vasi Samajli v Srbiji je žena kmeta Jadžima Vujinovića rodila v sedmih letih devet otrok. Rodila je trikrat dvojčke in enkrat trojčke. Seveda je družina silno uboga in nima razen bajte in koščka zemlje nobene premoženja.

Mladi cerkveni vlomilec. V Sinju v Dalmaciji sta vlomila v tamošnje cerkev dva mlada gimnazijska učenca in hotela odnesti kelih, monštranco in druge zlate predmete. Slučajno so pa isti čas vstopili v cerkev tudi frančiškani, ki jo upravljajo ter opazili vlomilca, katera so takoj ujeli in oddali policiji. Značilno je, da sta bila oba fanta sinova uglednih in premožnih starišev.

Nogo si je zlomil posestniški sin F. Herić iz Bososlavcev, ki je bil zaposlen v domači opekarni. Ko je kopal zemljo, je tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo. Prepeljali so ga v bolnico v Ormožu.

Tatvina alkohola. Dne 7. t. m. so neznani zlikovci vlomili v klet posestnika A. Kolarica v Kurševcih in so ukradli 10 litrov po pet let stare slivovke.

Zlat zaklad na vrtu. V vasi Horčulji v Fojnici v Bosni je našla deklica Ana Medić pri kopanju zemlje na vrtu lonec, poln starega zlatega in srebrnega denarja in zlatega nakita. Med nakitom so bili okraši starih plemičev. Najdba je sedaj izročena sarajevskemu muzeju in jo bo tu pregledal poseben strokovnjak.

Hiše iz jekla. V Bratislavi so zgradili jekleno enodružinsko hišo. v 72 urah. Stanovanjskega prostora je okoli 50 kvadratnih metrov, cena 45.000 čeških kron. Stene so vse iz jeklene pločevine z medprostorjem za zrak. Posebna prednost teh hiš pa je ta, da si razdeliš prostore, da jih povečaš ali zmanjšaš z največjo lahkoto.

Boljševiška opozicija. Dejanski gospodar in vladar Rusije je danes glavni tajnik boljševiške stranke. Proti njemu se je zadnjih let organizirala že dokaj močna opozicija, katero je vodil eden glavnih boljševiških vodij in Leninov sodelavec v revoluciji Trocki. Borba med njimi je končala s popolno zmago Stalina. Te dni je okrog 50 najuglednejših prvakov pregnal iz Moskve v najoddaljeneše sibirskie in turkeštanske okraje. S tem, da so razpršeni na več tisoč kilometrov narazen, upa Stalin končnoveljavo uničiti opozicijo. Rusija pa stopa na ta način svojo edino pravilno razvojno pot k najnaprednejši kmetski državi na svetu.

Na Kitajskem obešajo vseučiliške profesorje. V Pekingu so te dni obesili znamenitega vseučiliškega profesorja radi komunistične agitacije.

Požar v Washingtonu. V Washingtonu je pred 14 dnevi zanelil neki slaboumnež ogromen požar. Zgorelo je 8 tovarn in velikih trgovin. Kasneje se je vnelo tudi veliko premogovno skladišče. Požar je zahteval več človeških žrtev, med njimi tudi 8 gasilcev.

Nov polet na severni tečaj. Lansko leto se je posrečilo znanemu raziskovalcu severnih pokrajin Amundsenu preleteti na velikem vodljivem zrakoplovu severni tečaj. Telega znamenitega poleta se je udeležil tudi italijanski oficir Nobile. Italijanska mestna občina Milan je naklonila večjo vsoto v svrhu ponovnega poleta na severni tečaj. Na ta račun so že zgradile italijanske tvornice velik zrakoplov in general Nobile hoče poizkusiti s poletom že koncem aprila t. l. Znano je, da je ves severni tečaj visoko pokrit z ledom in snegom in da si posebnih koristi nihče od teh krajev ne obeta.

Žena brez jezika. V Budimpešti se je dogodil nenavaden slučaj maščevanja. Čevljarški mojster Soss je bil že dolgo časa skregan s svojo boljšo polovico. Pred nekaj tedni sta se vendarle pomirila. V znak veselja sta se pričela kar na ulici poljubljati z ženo. Toda mož je ravnopoljub izrabil za maščevanje. Ko sta se najstrajstnejše poljubila, ji je mož odgriznil jezik.

Redna zračna zveza med Francijo in Južno Ameriko. V kratkem bodo vzpostavili redno zračno zvezo med Francijo in Južno Ameriko s pomočjo aeroplanov.

Umetno ustvarjeno morje. Egipčovski znanstvenik dr. Ball je izdelal načrt, po katerem naj bi se puščava Siwi spremenila v morje. Ta puščava leži nižje, kakor morska gladina. Ako bi se skopal iz Sredozemskega morja dolg prekop in se po njem spustila morska voda, bi pokrila več tisoč hektarjev nerodovitne zemlje in puščava bi se spremenila v morje. To bi pa imelo za posledico, da bi se obrobne pokrajine spremenile v rodovitne in cvetoče dežele.

Morski roparji na Kitajskem. Kitajski pirati (morski roparji) so napadli trgovski parnik »Suungumhoi« in ga popolnoma izropali. Na ladjo so prišli preoblečeni kot potniki. Ko je bila ladja že daleč na morju, so planili roparji na kapetana in mornarje ter jih pomorili, nakar so pričeli ropati.

Koliko ladij je bilo lansko leto zgrajenih? Koncem decembra 1927 se je zgradilo na vsem svetu 593 novih trgovskih ladij, z 3.118.721 ton. Od tega odpade na Veliko Britanijo in Irsko 338 ladij in 1 milijon 579.713 ton, na Nemčijo 86 ladij in 472.295 ton, na Italijo 44 ladij in 183.216 ton, na Holandsko 37 ladij in 174.887 ton, na Francijo 23 ladij in 115.029 ton; nato sledita Danska, a na osmem mestu so Združene države s 25 ladjami in 97.370 tonami.

Kdo vse hoče postati krvnik? — Francoski notranji minister je razpisal službo krvnika, ker je dosežani vršilec tega posla ostarel in obnemogel. Dnevno prihajalo nove prošnje ministrstvu in med drugimi se notegujejo za to mesto tudi trije inženirji, en advokat in en brivec, ki vsak na svoj način utemeljujejo sposobnost za krvniški poklic.

Ameriške denarne naložbe v inozemstvu. Ameriške denarne naložbe v inozemstvu so dosegle v letu 1927 skupno vsoto najmanj 2010 milijonov dolarjev. Na koncu leta 1927 je znašala vsota v inozemstvu naloženega ameriškega kapitala 14 1/2 milijard dolarjev. Iz tega se vidi, da prevladuje v finančnem svetu že popolnoma dolar.

Največji vulkan pričel bruhati. Največji ognjenik na svetu Krakatan na Sundskih otokih je pričel bruhati. Prebivalstvo je v največji naglici pričelo bežati z otoka. Zadnji izbruh vulkana je bil 1883, ko je polovico otoka zletelo v zrak in nad 20.000 ljudi postalo žrtev lave in razburkanih morskih valov.

Koliko imajo Angleži avtomobilov? Prvega junija lanskega leta je bilo na Angleškem v prometu 590.000 osebnih in 225.000 tovornih avtomobilov. V Škotski pa 55.000 osebnih in 22.000 tovornih. — V Ameriki je v prometu nad 20 milijonov avtomobilov vseh vrst. Seveda je Amerika mnogo večja od Angleške.

Ford napreduje. Svetovnoznani fabrikant avtomobilov v Ameriki Henry Ford je začel v zadnjem času proizvajati povsem nove vrste avtomobilov. Dobil je že za celo leto naprej naročil. Dnevno izgotovijo Fordove tvornice 1000 avtomobilov. Zaposlenih je sedaj že okrog 80.000 delavcev.

Trgovina z dekleti. Pri društvu narodov v Ženevi je ustanovljen tudi poseben urad za proučevanje mednarodne trgovine z dekleti. Pred nedavnim časom je objavil podatke, ki jih je zbral po posameznih državah. Številke govorijo o silni razpredenosti trgovine »z belim blagom«, kakor pravijo. Samo na Poljskem je v enem letu izginilo okrog 40.000 deklet brez sledu. Posamezne države so uvedle zelo stroge mere proti tajnim agentom in proti prekupčevalcem deklet, toda niti v eni državi ne morejo (ali pa nečejo) te za človeški rod ponižujoče trgovine zatreti. Društvo narodov bo predlagalo posameznim državam, da proti te vrste trgovcem uvedejo najostrejšo kazni, magari tudi smrtno, da se zbrise eden najsrpamotnejših madežev s telesa človeške družbe.

Druza pošiljka zlata. V Pariz so te dni pribeljali iz Amerike drugo pošiljko zlata za francosko državno banko. Zlato je tehtalo 12.348 kg v obliki palčic, od katerih je vsaka tehtala 84 kg. Zlato je vredno 7 milijonov 500.000 dolarjev in je bilo kupljeno za 200 milijonov francoskih frankov.

Glad tudi v Dalmaciji. V Beograd je prišla iz Splita posebna deputacija solitske oblastne skupščine. Deputacija je predložila posebno spomenico o strahovitem stanju v solitski oblasti, v kateri ljudje umirajo od glada. Za najnujnejšo pomoč prosijo saj 300 vagonov koroze.

Od hudiča obseden... Pastor Adolf Hotalings, v mestu Flint (Michigan), oženjen in oče petih otrok, je mučil svojo petletno hčerko do smrti, nakar jo je razrezal na kose. Bil je atretiran. Ko so ga gnali v zapor, so ga le s težavo obvarovali, da ga razljučeno ljudstvo ni linčalo. Pri zaslišanju je izjavil: Moral sem biti od hudiča obseden.

Največji jez sveta. V Abami v Ameriki so zgradili pred kratkim ogromen jez, ki je največja stavba te vrste na svetu. Jez je dolg 600 metrov in 60 m visok. Zajezena voda se nabira v jezero, ki je široko 30 km ter pokriva površino 250 kvadratnih kilometrov.

Naročniki,

ki dolgujejo še kak znesek »Kmetškemu listu« na zaostali naročnini za preteklo leto, naj blagovolijo nakazati zaostanek iz preteklega leta, radi reda pri upravi.

Ameriške ceste. V preteklem letu so napravili v ameriških državah 8300 milj avtomobilnih cest. S tem je omrežje takih cest naraslo na 64.209 milj ali 103.333 km. Letni stroški Zedinjenih držav za gradbo, vzdrževanje in upravo teh cest znašajo okoli 1100 milijonov dolarjev. Najznamenitejša med njimi je direktna avtomobilna cesta med New Yorkom in San Francisco.

1.000.000 brezposelnih v Zedinjenih državah. V Ameriki je zavladala velika brezposelnost, zlasti v stekleni in premogovni industriji. Vsegu skupaj je sedaj brezposelnih okoli 1.000.000 delavcev. Število samo deloma zaposlenih pa znaša celo 3.500.000. Plače so v primeri s cenami življenjskih potrebščin slabe. Pri železnicah je zaposlenih okoli 200.000 delavcev s tedensko mezdo po 17 dolarjev.

Tudi šneh krađejo. Posestniku Al. Rudolfu v Radoslavcih so tatovi odnesli šneh dveh prašičev. Tatovi so izginili brez sledu.

Nočejo plačevati davkov. Na erškem otoku Kreti je navalila kakih 500 oseb močna množica iz okolice mesta Kandiie na davčni urad v Kandiji, uničila vse dokumente ter končno zažgala poslopje. Ljudje so bili ogorčeni radi previsoko odmerjenih davkov. Oblasti na Kreti so zahtevale iz Aten orožniško oiačenje, da preprečijo nadaljne izgrede.

Klerikalci hočejo srezka poglavarstva za svoje ekspoziture. Zadnji čas hočejo klerikalci tudi pri srez poglavarstvih ubeljati strankarstvo. Starejši in dobro kvalificirani pol. uradniki se zapostavljajo in imenujejo mlajši strankarji na odgovorna mesta. Klerikalci hočejo imeti po zgledu radikalov politične uradnike za svoje priganjače. Ni čuda, da se tudi pri nas že uvaja macedonski režim.

»Gruda«. Kmetškemu ljudstvu dobro poznani mesečnik »Gruda«, namenjen predvsem kmetskimi fantom in dekletom, stopa v svoj peti letnik. Pozivamo tem potom vse stare naročnike, da obnove naročnino in nam pridobe novih naročnikov. Čim širši bo krog naročnikov, tem boljši bo list. »Gruda« bo prinašala posebno v bodočem letniku tako zanimive članke, da bo vsak kmetski fant in vsako kmetško dekle imelo veliko korist od čitanja tega lista. Vsem članom strankinih organov je uprava »Grude« razposlala bloke za nabiranje naročnikov. Ker je v zadnjem času toliko povdarjena dolžnost mladinskih organizacij za naše kmetško gibanje, upamo, da bodo vsi strankini delavci v svojem kraju organizirali nabiranje naročnikov za »Grudo«. Naslove naročnikov je poslati v 10 dneh upravništvu »Grude«, da bo moglo upravništvo že prvo številko vsem novim naročnikom v redu odposlati.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVLJENA 1900

Delniška glavica:

Din 50.000.000

Skupne rezerve cca:

Din 10.000.000

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

Podružnice:

Brežice, Celje, Cynomelj, Kranj, Maribor, Meškovič, Novi Sad, Novomesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Spilj, Šibenik, Gorica, Trst,

Se priporoča za vse bančne posle.

USTANOVLJENA 1900

Brojavni naslov:

Banka Ljubljana.

Telefon števil.: 2861,

2413, 2502, 2503.

Kdo komandira orožnike. Dne 4. januarja je govoril v belgrajskem parlamentu posl. Ivan Robič. Med drugim je povedal sledeči dogodek iz volilne dobe. Na poziv nekkih svojih znancev je odšel na agitacijo na Bizeljsko in prišel v vas Orešje. Tam se je čez noč vstavil pri nekem svojem prijatelju. Sredi noči pa nekdo potrka. Gospodar vstane in vpraša, kdo je. Dobil pa je odgovor, da mora odpreti, ker stoji zunanaj orožniška patrulja. Gospodar odpre, v sobo stopita dva orožnika z nasajenima bajonetoma in stopita k meni s pozivom, da se legitimiram. Ko sem ju opozoril, da te pravice nimata, sta mi orožnika odgovorila, da ona delata na povelje. Ko sem zahteval povelje, sta rekla, da pismenega povelja nimata, ampak da imata le ustmeno povelje. Nato pa sem legel nazaj. Orožnika sta me nekaj časa gledala, potem sta me pa znova pozvala, da naj grem z njima. Odšli smo ob dveh ponoči na orožniško postajo Bizeljsko. Tam pa se je opravičeval poveljnik s »pomoto«, češ da orožnika nista imela pravice me odpeljati, in me je odpustil. Nekaj pozneje sem pa izvedel, da sem bil prijatelj od orožnikov na izrečno željo tamošnjega kaplana! — To je povedal poslanec Robič v parlamentu. V interesu dobre uprave bi prosili gospoda velikega župana za pojasnilo, če je vse to, kar je posl. Robič povedal, tudi res, kajti to le ne gre, da bi z orožniki razpolagali kaplani. Ali pa naj celo zadevo pojasni pristojno orožniško poveljstvo ali pa okrajno glavarstvo v Brežicah.

Listneca uredništva. Več dopisov in člankov je moralo radi pomanjkanja prostora izostati za prihodnjo številko.

Radomlje. V soboto dne 28. januarja 1928 ob 2. uri popoldne in v nedeljo ob 3. uri pop. se vrši v Radomlju pri Cirilu Nastran dvodnevni kmeti - strokovni tečaj, na katerem bodo priznani strokovnjaki iz Ljubljane predavali o najvažnejših vprašanjih kmeti - delavskega gospodarstva in kako je povzdigniti živinorejo, prvo pomoč živini itd. Vsi okoličani se vabijo, da se tega poučnega tečaja udeležijo v čimvečjem številu. Vstop prost, brez ozira na pripadnost stranke. Odbor SKS Radomlje.

Poziv vsem organizatorjem Slovenske kmetijske stranke,

ki ste prejeli od uprave »Kmetijske lista« nabiralne pole za zbiranje naročnikov, da iste v najkrajšem času vrnete, da bo uprava mogla poslati vsakemu novemu naročniku vse nove doslej izšle številke

Politika -- boj za denar!

Odkar smo začeli priobčevati v našem listu točne številke iz državnega proračuna in pojasnjevati njihovo pomen za naše župe, smo dobili od vseh strani Slovenije lepo številko pohvalnih priznanj in bodrejših opominov, naj s svojim delom vztrajno nadaljujemo. Tudi vedno rastoče število naročnikov nam potrjuje, da je zanimanje za številke državnega proračuna silno veliko, potrjuje nam pa s tem tudi, da smo v tej zadevi zadeli pravo struno.

Ni še dolgo tega, ko pri nas tega zanimanja ni bilo sploh nič ali pa prav malo. Ne samo v mestu, ampak tudi na deželi je prevladoval »boj za načela« (pri nas boj med liberalci in klerikalci), zelo malo pa so se ljudje zanimali za odgovor na vprašanje: Zakaž pa pravzaprav plačujemo davke? Kam gre naš davčni denar? Kdo gospodari z njim in kako? In vendar so ta vprašanja mnogo bolj važna kakor vse tisto brezplodno prerekanje med liberalci, »klerikalci« itd.

Nauk zgodovine.

Kako se vsa politika suče edimole okoli denarja, hočemo pokazati na nekaj zgledih iz zgodovine.

V zgodovinskih knjigah beremo o križarskih vojskah. Tam beremo, da so kristjani oborožili velike armade, da bi vzeli Turkom naša sveta mesta Betlehem, Jeruzalem itd. Celo otroci so šli v vojsko.

Ni pa zapisana v zgodovinskih knjigah vedno cela resnica. Mi vemo danes, da so v zapadni in srednji Evropi v srednjem veku silno čislali razne dišave iz orijenta. Mogočni trgovci in njihove vlade v zapadni Evropi so imeli torej velik interes na tem, da dobe tiste kraje, kjer je bilo dovolj tistega dragega blaga, v svoje roke. Svoje žele pa niso smeli in mogli povedati ljudem na glas. Če bi bili namreč povedali ljudem resnico, bi bili ljudje rekli: Pojdite tja vi sami in vi sami prelivajte svojo kri za vaše župe — mi pa bomo ostali doma. Resnice torej ljudem bogati trgovski mogočnejši niso smeli povedati, pač pa so ljudem, ki so bili takrat silno verni in pobožni, začeli kričati: Poglejte, naši sveti kraji so v nevarnosti! Tako so bogati trgovci versko čuvstvo tedanjih ljudi zloračili in so na račun vere spravili ljudi v krvavo borbo — za svoje župe!!

Drug primer: Iz novejšje zgodovine vemo, da je carska Rusija vedno iskala izhod na morje, zlasti izhod iz Črnega morja v Sredozemsko morje. Tu pa je bil napoti Carigrad. Rusi bi bili morali torej Carigrad osvojiti z orožjem v roki. Če bi bila pa ruska vlada miroljubnim ruskim kmetom odkrito povedala resnico, zakaj da hoče Carigrad, bi se bili kmetje bržkone uprli, češ, kaj pa je nam potrebno morje? Vlada je vedela, da so ruski kmetje silno pobožni. Zato je rekla, da je treba Carigrad vzeti Turkom zato, da bo s carigradskimi cerkva izginil polumesec in da bo na njegovo mesto postavljen krščanski križ!

Za morje, torej za čisto denarno in trgovsko reč se je šlo pod krinko boja za vero...

Kaj je torej politika? Ali ni politika le boj za denar?

Kako nas danes mažejo?

Tudi o tej stvari hočemo povedati primer iz najnovejšje zgodovine. V bivši Avstriji je vozila v severne kraje »severna železnica« (kakor k nam »južna železnica«). Ta železnica je silno mnogo nesla in delnice (akcije) te železnice so imele visoko ceno. To železnico pa je bilo treba poddržaviti iz vojaških ozirov.

Lastniki delnic so seveda hoteli prodati svoje delnice za visoko ceno, kar je naravno, interes države pa je zahteval, da jih država dobi po nizki ceni, kar je tudi naravno.

Ker pa so bili delničarji silno visoki gospodje (sam cesar!), je bilo treba napraviti tako, da bi šle delnice za visoko ceno iz rok. Sedaj pa pazite, kako so gospodje to napravili.

Kar nas je starejših »Avstrijanec«, še dobro vemo, kako oster boj se je bojeval v dunajskem parla-

PODLISTEK.

V odvisnosti od gospode.

Povest.

Napisal Franc Tovornik, kmet.

(Nadaljevanje.)

To premišljeva je stari Goršek preslišal nadaljnje pričkanje, ki se je začelo sukati naenkrat v drugo smer.

»Moj brat,« tako je Zolovič priliznjeno imenoval Petra, »je zvedel, da nameravate posestvo prepustiti Pavletu. Sicer vam je znano, da ima po starodavnih podedovanih navadah od tega pravico prvorojenec Peter. Ali ste kaj razmišljali o tem?«

»Oprostite, gospod,« povzame besedo stari Goršek, »vi se nimate v to popolnoma nič vtikati! Morda ste ravno vi nemali vzrok, da Peter ne bo dobil posestva, kar mu kot prvorojencu gre. Znano vam je, da kot privrženec vaše vere ne more biti na posestvu, ki je last katoliškega samostana. Motite se, ako mislite, da sem jaz tako kratkoviden, da bi radi Petrovega postopanja morali od tod vsi proč, kar bi se nedvomno zgodilo, ako bi jaz le besedico zinil za izročitev posestva v prilog Petru! On je na svojo pest stopil k vam, pa naj istotako sam nosi posledice svojega ravnanja. Zdaj prosim, da se odstranite! A ti, Peter, ostani, se moramo še važne stvari pogovoriti.«

Peter se je nekako plašno ozrl v očeta in oči so se srečale. Sramežljivo je sin umaknil

oči. Očetu pa so silile solze v oči, ko je premišljeval, kako mora radi drugih zavreči lastnega sina, ker je v svoji mladostni nepremišljenosti potegnil z nespametnimi nezadovoljnimi, ki so mislili, da jim vera škoduje, da se jim slabo godi. Pač niso znali ločiti gospodarskega delovanja od verskega. Tako se je zgodilo, da je na samostanskih tleh bilo vedno došti pristašev nove vere, medtem ko je na zemlji lutrovskega graščaka v Laškem vse vneto za staro katoliško bogoslužje. Tukaj je Zolovič hujskal ljudi proti samostanu in katoliški veri, izrabljal nerazpoloženje pri ljudstvu, seveda samo svojemu verskemu delovanju na korist. Kaj je njega brigalo, če se kmetu slabo godi. On mora gledati, da bo imel toliko svojih vernih, da bo od njih živel.

Goršek, ki je brezdelne ljudi črtil iz dna svoje duše, se ni hotel pogovarjati s predikantom. Namignil je Gašperju. Ko le-ta pride do klopi, mu oče reče, naj kako odpravijo Zoloviča, Petra pa naj pridržijo. Nato se je odpravil v hišo. Gašper začne godrnjati, da je truden, da bo treba iti spat in da naj tudi drugi gredo spat, čeprav nič ne delajo itd. Vse besede je pikro meril na Zoloviča. Le-ta je nekaj časa preslišaval, potem pa se obregnil:

»Zakaj Gašper ne gre sam spat, če je truden, druge pa naj pusti na miru.«

Takoj je Gašper vzplamtel, češ, »kar je poštenega, se skida do polnoči spat, drugo pa se mora spraviti v stran.«

Prijel je s svojimi, kakor medvedje tace širokimi in močnimi rokami Zoloviča ter ga

rtnil izpod oreha do vaškega kolovoza, kjer je predikanta vrgel v blato, sam pa odšel po vasi.

II.

V nedeljo zjutraj je bil mlajši svet po vasi zgodaj na nogah. Hlapci so hodili med svojim hlevskim opravilom, ko so krmili živino, eden k drugemu in se pogovarjali o veselici, ki se bo po dolgem času vršila v njihovi vasi. Dekle in domače hčere pa so že nekoliko nališpane letale z lepimi novimi škafi po vodo k studencu nad vasjo, celo večkrat, kakor je bilo treba, samo da so kazale svoje obleke, ali pa si povedale najnovejše važne dogodke. Že bolj priletna Brusova dekla je sprožila sinočni neprosto voljni padec Zoloviča v zvezi z Gašperjem.

Na en mah se je vsula na njo kopa vprašanj, kam je Zolovič potem šel in vse mogoče podrobnosti, za kar se nežni spol navadno zanima.

Dasiravno za pravi vzrok prihoda predikantovega nobena ni vedela, vendar je bilo, predno je minulo pol ure, po vasi polno najrazličnejših govoric. Posebno, ko se je dognalo, da jo je mahnil predikant nato k svojemu najboljšemu pomagaču, Zelimatovemu Luki v Trobnem dolu.

Solnce je okoli poldneva lepo sijalo iznad sv. Trojice. Tu intam se je vlačil kakov mali oblaček, katerega je lahen vetrič prignal od severa sem preko prijaznega leškega hriba. Po njivah so se podile v velikih jatah kavke in vrane, se grdo drle in naznanjale po mislih lahkovernih ljudi splošno nezgodo ali vsaj grdo vreme.

(Dalje prihodnj.)

mentu med Nemci in Čehi — narodnostni boj! Ta boj je bilo treba v parlamentu razvneti in ga pritrirati do skrajnosti. Ko pa je bil ta boj najhujši, je vlada predložila parlamentu zakon o poddržavljenju severne železnice za silno visoko odkupnino! In vlada je računala pravilno. Od boja za »narodne pravice« razvneti poslanci se za tisti zakon še zmenili niso in so ga kar čez noč odobrili, samo da so se lahko čim hitreje zopet kregali za »narodne pravice«, mogočni delničarji s cesarjem na čelu so pa pobasali iz

davčnega denarja silno visoko odkupnino za svoje delnice v svoje žep!

Tako nas »mažejo« še dandanes! Kadar torej slišite besedo, da je »narodnost« v nevarnosti, ali da je »vera v nevarnosti« ali da je »naprednost v nevarnosti« itd., tokrat vedite, da je v nevarnosti samo vaš žep!

In zapomnite si, da politika ni boj za zmago kakšnih »načel« (vsaj direktno ne), ampak da je politika samo boj za številke in boj za denar!

Narodni gospodar.

Dr. Fran Spiller-Muys:

Novi osnutek zakona o izkoriščanju vodnih sil in naše kmetijstvo.

Ministrstvo za kmetijstvo in vode je podalo vsem gospodarskim korporacijam novi osnutek zakona o izkoriščanju vodnih sil, da zavzamejo napram njemu svoje stališče. Ne vem, ali ga je prejel tudi naša glavna kmetijska korporacija, t. j. Kmetijska družba za Slovenijo. Pravilno bi bilo, da se čuje tudi njeno mnenje kot zastopnice kmetijskih interesov in to iz razloga, ker se morajo pri zakonodaji vobče upoštevati interesi našega kmetijstva, pri zakonu o izkoriščanju vodnih sil pa še posebej, saj je ta element v tesni zvezi s kmetijskim obratom. Toda kljub vednemu povdarjanju agrarnega značaja naše države še nismo tako daleč, da bi se upoštevali v zakonodaji agrarni, to je kmetijski interesi. Saj le-ti nimajo niti še svojega zakonitega interesnega zastopstva, kakoršnega imajo že vsi drugi stanovi, n. pr. trgovski, obrtniški, industrijski itd. Tako vidimo, da se snujejo zakoni in uredbe brez ozira na potrebe in često proti koristim našega kmetijstva ali celo na njegovo škodo. Slednje lahko trdimo tudi o novem osnutku zakona o izkoriščanju vodnih sil, vsaj v nekaterih ozirih, kakor so ga sedaj izdelali — kdo, niti ne vemo — v Beogradu. Ta zakonski osnutek je prav za prav le pomnožena in razširjena ter poslabšana, a le malo izboljšana izdaja starih osnutkov iz l. 1923. in 1925., ki so ju tako pravniški, kakor tehniški in gospodarski krogi enodušno odklonili kot nesprejemljiva. Tudi ta

osnutek, ki ga je sedaj razposlalo ministrstvo za poljedelstvo in vode, ni sprejemljiv vsaj v vseh točkah ne. Treba bo, da ga predela in popolni komisija pravnih, tehniških in gospodarskih strokovnjakov vseh pokrajin in pravnih področij, kakoršno sicer obljublja minister vodâ v objašnjenjih, ki so dodana zakonskemu osnutku, katero bi bil pa moral vsekakor skližati že preje, predno se je osnutek zaključil kot projekt zakona.

V naslednjem hočem na kratko opozoriti na one hibe podležečega osnutka, ki zadevajo pred vsem ob naše kmečke interese. Le mimogrede bom omenil tudi ostale pomanjkljivosti osnutka.

Že pot, ki jo hoče ubrati ministrstvo vodâ in po kateri naj postane osnutek zakona, je nepravilna in v nasprotju z ustavnimi določbami, ki predpisujejo za donajanje zakonov sklep ali vsaj pooblastitev narodne skupščine. Osnutek se sicer sklicuje na pooblastitev iz čl. 314. fin. zak. za l. 1927/28, toda ta člen daje le finančnemu ministru pooblastilo za ukrepe, da z njimi uredi državno gospodarstvo, posebno v pravcu zmanjšanja davščin, ne pa ministru poljedelstva in vodâ, da izpreminja veljavne vodne zakone. Pravilna pot bi bila le ona, ki jo predpisuje čl. 113. ustave za izenačenje zakonodaje, namreč sklep stalnega zakonodajnega odbora in resolucija narodne skupščine. Osnutek ima sicer v glavnem fiskalni značaj, ker hoče izkoristiti določilo čl. 117. ustave, ki pravi, da so vse naravne sile državna last; vendar ob enem izpreminja sedaj veljavne predpise vodnih zakonov, za kar pa treba zakona.

Pred vsem se tičejo te izpremembe pristojnosti onih oblasti,

ki so poklicane dajati dovoljenja za izkoriščanje vodnih sil. V tem oziru deli osnutek podjetja na tri kategorije: Za podjetja prve kategorije, t. j. taka z nad 50.000 konjskih sil bi naj bilo treba posebnega zakona. Dovoljenja za podjetja druge kategorije, t. j. ona med 300 do 50.000 konjskih sil, naj bi se izdajala z (kraljevim) ukazom na predlog ministra za kmetijstvo in vode ter po zaslišanju ministrskega sveta. Podjetja do 300 konj. sil pa bi naj dovoljeval veliki župan, ki bi v vseh slučajih prevedel postopek, predpisan po veljavnih vodnih zakonih.

Do sedaj je po vodnih zakonih, ki veljajo v Sloveniji, merodajen značaj vode, na kateri se namerava zgraditi vodomočna naprava, in je pristojen za vse plovne vode in za take naprave, ki naj proizvajajo električno silo, veliki župan; za vse druge vode pa je pristojen v prvi inštanzi srezki poglavar. Po novem osnutku pa naj bi bil pristojen za vsak mlinček in vreteno, navadno kolo za slamoreznicu kjerkoli, tudi ob zadnjem gorskem potočku, veliki župan. To ne znači samo nepotrebno zavlačevanje in kompliciranje postopka, kajti najmanjša pritožba bi morala romati v Beograd pred ministra, kjer že sedaj ne morejo zmagovati dela in treba čakati in čakati na razne rešitve, marveč bi se postopek in ž njim naravno naprava sama tako podražila, da bi tega dotični prosilec ne zmogel. V Sloveniji imamo nebroj vodnih naprav posebno v planinskem predelu za pogon domačih kmečkih mlinov in tudi kmetijskih strojev (mlatilnic, slamoreznic, vodnih črpalk i. dr.), ki so v najtesnejši zvezi s kmetijskim obratom. Te male naprave se nahajajo ob gorskih potokih često visoko v gorovju, kjer niso nikomur na poti in nikomur ne škodujejo. Za prav majhne naprave in če ni bilo pričakovati sporov, je sedaj še srezki poglavar lahko pooblastil županstva in se je na ta način vršila vodna administracija na najhitrejši in najcenejši način. Kljub vsem naukom za poenostavljenje uprave pa ti stvorijo osnutek zakona kakor v zasmeh tem naukom in stremljenjem! Jasno je, da je osnutek s takšnimi določili nesprejemljiv. Nesprejemljiv je tudi glede prvih dveh kategorij vodomočnih podjetij, ker si je lahko predstavljati križevo pot take prošnje za izkoriščanje vodne sile. Sicer pa je tudi pogrešeno z obče pravnega stališča, odkazovati po

nepotrebem zakonodajnim faktorjem (navadno skupščini in kralju) upravne posle. Po mojem skromnem mnenju bi bilo pristojnost za podeljevanje dovoljenj za izkoriščanje vodnih sil porazdeliti sledeče: za podjetja do 500 konjskih sil: srezki poglavar, za podjetja do 10.000 konjskih sil: veliki župan, za podjetja do 50.000 konjskih sil: minister za kmetijstvo in vode, za podjetja nad 50.000 konjskih sil: ministrski svet. Sicer pa bi bilo to porazdelitev še popolniti z določili glede značaja vode, kakor je to storil avstrijski načrt za vodni zakon iz leta 1911.

Ljutomer. Na vinski razstavi in sejmu v Ljutomeru se je prodalo nad 800 hl vina letnika 1927 in sicer največ v sosedno Avstrijo, nadaljne kupčije pa so v teku. Vpoštevajoč to dejstvo moremo sprejeti le z radostjo izid tega vinskega sejma. Razstava je uspeša popolnoma tudi v tehničnem in strokovnem pogledu. Na dan pred razstavo so bila vina ocenjena od strokovne komisije. Pri tej oceni se je izkazalo, da so bila vina prav izborne kvačite in so zato mnoga dobila najvišjo oceno.

Ribarski zakon za ljubljansko in mariborsko oblast z naredbama o ribarsko policijskih izvršnih določilih in o napravi ribarskih okrajev je izšel. Založila ga je Tiskovna zadruga. Str. 112. Cena Din 25. poštnina Din 1.25. V finančnem zakonu za leto 1927/28 je bil Ribarski zakon za Kranjsko razširjen tudi na mariborsko oblast. Sedaj ga je izdala Tiskovna zadruga z naredbama o ribarskopolijskih izvršnih določilih in o napravi ribarskih okrajev, pri čemer so se upoštevale vse izpremembe, izvršene v njih od leta 1918 dalje. K zakonu in k prvi naredbi je napisal ribarski strokovnjak drž. pravdnik dr. Avgust Munda 26 strani pripomb. Uporabnost knjige povečuje stvarno kazalo. Ribarski zakon se naroča v Knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani ali njeni podružnici v Mariboru.

Občni zbor Vinarskega društva v Mariboru se vrši dne 26. januarja 1928 ob pol 11. uri na srednji vinarški in sadjarski šoli v Mariboru z običajnim dnevnim redom. Polovična vožnja po železnicah je dovoljena. Vozni listek z mokrim žigom odhodne postaje se v Mariboru ne odda, ker služi na podlagi legitimacije od Vinarskega društva tudi za povratek.

Predavanja o vinogradih in sadnih škodljivcih. V času od 7. do 13. januarja 1928 so bila na več krajih Ljutomerskega sreza obdržana predavanja o vinogradnih in sadnih škodljivcih ob istočasnem predvajanju krasnih filmov od strani g. dr. Fr. Loschnigg-a iz Zagreba. Predavanja so bila zelo dobro obiskana, zlasti v Ljutomeru, pri Mali Nedelji, v Apačah in drugod. Omenjeni filmi so jako instruktivni, ker prikazujejo mnoge škodljivce naših kulturnih rastlin od početka do konca njih razvoja. Mnogobrojni navzoči, med njimi priznani kmetijski strokovnjaki, so sprejemali predavanja z navdušenim odobravanjem ter so izražali željo, da bi se enake prireditve še ponovile. — Zeleti bi bilo, da bi se filmi predvajali po vseh večjih občinah, na kateri način bi se pripomoglo v znatni meri k napredku teh važnih kmetijskih panog.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštno hranilnice št. 14257

reg. zadr. z neomej. zav.

Brzjavke „KmetSKI dom“. Telefon št. 2547

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poročtvu ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje

vloge na knjižice

6%

brez od-povedi

čistih

Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje: Kavčije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 8.—12.1/2, in od 3.—4.1/2.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Podružnica v KAMNIKU na Glavnem trgu.

PROMETNA BANKA D.D. V LJUBLJANI

Telefon št. 2149, 2968

Prešernova ulica 4

Pošt. ček. rač. 13.853

(žiro-račun pri Narodni banki)

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkaso menic ter trg. cesij. -- Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.

NOVI HOTEL V MARIBORU

Prezela sva hotel „MARIBORSKI DVOR“ pri državnem dravskem mostu. Hotel „Mariborski dvor“ ima 20 moderno urejenih sob. Solčna lega. [Več kopalnic v hotelu. Autogaraža. Klubove sobe. Najlepši restavracijski prostori. Prvovrstna vina in izborna kuhinja. Vsak četrtek domači praznik. Godba. Autobus-postaja. Auto pri vsakem vlaku. Zbirališče potnikov.

Telefon 302. Priporočata se Andrej in Mara Oset.

Preselitveno KOMERCIJALNA BANKA D. D.
naznanilo! **PODRUŽNICA LJUBLJANA**
(Affilija banke Čeho-Slovaški Legiji v Pragi)
se je preselila v novo urejene prostore
na Mesnem trgu 5.

Več lepih SPALNIC iz trdega lesa
prodam po ugodni ceni. — IVAN SVETE,
mizarski mojster, Tomišelj, p. Ig p. Ljubljani.

Najboljšo
Thomasovo žlindro
„ZVEZDA“
po Din 145.— za 100 kg prodaja
„EKONOM“
osrednja gospodarska zadruga
Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

PROMETNI ZAVOD
ZA PREMOG D.D.
LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo
Premog, domači in inozemski in črna kurjavo in industrijske vrste.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks, livarniški, plovčarski in plinski.
Briketi.
Prometni zavod za premog d.d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta 15/A.

Najboljši in najtrpežnejši
ŠIVALNI STROJI so:
„GRITZNER“
in **„ADLER“**
za dom, obrt in industrijo,
v raznih opreah. - Istotam švicarski
pletilni stroji „DUBIED“.
Pisalni stroji „URANIA“.
Ugodni
plačilni pogoji.
Večletna garancija.
Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Inventurna razprodaja čevljev po znatno znižani ceni

Moški čevlji, črni in rujavi, ameriške oblike Din 100--
Moški čevlji, črni in rujavi, šimi oblika Din 130--
Ženski čevlji, nizki in visoki, od Din 40- do Din 100--
Fantovski in dekliški čevlji Din 60--
Otroški čevlji, nizki od Din 10- do Din 40--
Nogometni čevlji, prikladni za delo, od Din 40- do Din 50--

Ne zamudite ugodne prilike pri nakupu obuval in obiščite naše prodajalne na

Dunajski c. 23 na dvorišču, Carl Pollak, d. d.